

Ξενοφώντος Ελληνικά

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 1: Ξενοφώντος «Ελληνικά» 2, 2, 1-4

1. Ἐπεὶ δὲ τὰ ἐν τῇ Λαμψάκῳ κατεστήσατο, ἔπλει ἐπὶ τὸ Βυζάντιον καὶ Καλχηδὼνα. Οἱ δ' αὐτὸν ὑπεδέχοντο, τοὺς τῶν Ἀθηναίων φρουροὺς ὑποσπόνδους ἀφέντες. Οἱ δὲ προδόντες Ἀλκιβιάδῃ τὸ Βυζάντιον τότε μὲν ἔφυγον εἰς τὸν Πόντον, ὕστερον δ' εἰς Ἀθήνας καὶ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι.

2. Λύσανδρος δὲ τοὺς τε φρουροὺς τῶν Ἀθηναίων καὶ εἴ τινα που ἄλλον ἴδοι Ἀθηναῖον, ἀπέπεμπεν εἰς τὰς Ἀθήνας, διδοὺς ἐκεῖσε μόνον πλέουσιν ἀσφάλειαν, ἄλλοθι δ' οὐ, εἰδὼς ὅτι ἔσεσθαι θάττον ἔνδειαν τῶν ἐπιτηδείων ὅσῳ ἂν πλείους συλλεγῶσιν εἰς τὸ ἄστυ καὶ τὸν Πειραιᾶ. Καταλιπὼν δὲ Βυζαντίου καὶ Καλχηδόνας Σθενέλαον ἄρμοστήν Λάκωνα, αὐτὸς ἀποπλεύσας εἰς Λάμψακον τὰς ναῦς ἐπέσκευάζεν.

3. Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις τῆς Παράλου ἀφικομένης νυκτὸς ἐλέγετο ἡ συμφορά, καὶ οἰμωγὴ ἐκ τοῦ Πειραιῶς διὰ τῶν μακρῶν τειχῶν εἰς ἄστυ διῆκεν, ὁ ἕτερος τῷ ἑτέρῳ παραγγέλλων· ὥστ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς οὐδεὶς ἐκοιμήθη, οὐ μόνον τοὺς ἀπολωλότας πενθοῦντες, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἔτι αὐτοὶ ἑαυτοὺς, πείσεσθαι νομίζοντες οἷα ἐποίησαν Μηλίους τε Λακεδαιμονίων ἀποίκους ὄντας, κρατήσαντες πολιορκία, καὶ Ἰστιαίας καὶ Σκιωναίους καὶ Τορωναίους καὶ Αἰγινήτας καὶ ἄλλους πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων.

4. Τῇ δ' ὕστεραίᾳ ἐκκλησίαν ἐποίησαν, ἐν ᾗ ἔδοξε τοὺς τε λιμένας ἀποχῶσαι πλὴν ἐνὸς καὶ τὰ τείχη εὐτρεπίζειν καὶ φυλακὰς ἐφιστάναι καὶ ἅλλα πάντα ὥς εἰς πολιορκίαν παρασκευάζειν τὴν πόλιν

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αναγνωρίσετε πλήρως τις δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου με έντονη γραφή.

Ἐπεὶ δὲ τὰ ἐν τῇ Λαμψάκῳ κατεστήσατο:	Δ. Π. ΧΡΟΝΙΚΗ: Ἐπεὶ δὲ τὰ ἐν τῇ Λαμψάκῳ κατεστήσατο, Εἰσάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο ἐπεὶ, εκφράζει το προτερόχρονο, εκφέρεται με οριστική (δηλώνει πραγματικό)
ὅτι ἔσεσθαι θάττον ἔνδειαν τῶν ἐπιτηδείων	Δ.Π. ΕΙΔΙΚΗ: ὅτι θάττον τῶν ἐπιτηδείων ἔνδειαν ἔσεσθαι. Ὡς αντικ. μτχ. εἰδὼς, που αντικαθίσταται ἀπὸ το απρμφ. ἔσεσθαι που λειτουργεῖ ὡς ἀπόδοση στην αναφορική-υποθετική πρόταση που ακολουθεῖ.
οἷα ἐποίησαν Μηλίους	Δ. Π. ΑΝΑΦΟΡΙΚΗ: οἷα ἐποίησαν Μηλίους τε Λακεδαιμονίων ἀποίκους ὄντας, κρατήσαντες πολιορκία, καὶ Ἰστιαίας καὶ Σκιωναίους καὶ Τορωναίους καὶ Αἰγινήτας καὶ ἄλλους πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων. Ὡς αντικ. απρμφ. πείσεσθαι, εκφέρεται με οριστ. Δηλώνει πραγματικό.
ὥστ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς οὐδεὶς ἐκοιμήθη	Κύρια πρόταση. Το ὥστε μπαίνει για ἔμφαση ακολουθεῖ μετὰ ἀπὸ τελεία!

1. Να αναγνωρίσετε συντακτικὰ τοὺς υπογραμμισμένους ὅρους τοῦ κειμένου.

ἐπὶ τὸ Βυζάντιον καὶ Καλχηδὼνα: εμπρθ. προσδ. εχθρικής κατεύθυνσης σε τόπο

Οἱ δὲ προδόντες: επιθ. μτχ. υποκ. ρ. οἱ: υποκ. μτχ.

τὸ Βυζάντιον: ἄμεσο αντικ. μτχ.

Ἀλκιβιάδῃ: ἔμμεσο αντικ. μτχ

Ἀθηναῖοι: κατηγορούμενο ἀπὸ το συνδετικό ρήμα ἐγένοντο

ἀσφάλειαν: ἄμεσο αντικ. μτχ. διδοὺς

τῶν ἐπιτηδείων: γενική

Σθενέλαον: αντικ. μτχ. καταλιπὼν

Λάκωνα: παράθεση στο Σθενέλαον

ἀποπλεύσας: χρονική μτχ. συνημμένη στο υποκ του ρηματος (Λύσανδρος)

ἐκ τοῦ Πειραιῶς: εμπρθ. προσδ. κίνησης ἀπὸ τόπο

διὰ τῶν τειχῶν: εμπρθ. προσδ. κίνησης μέσα ἀπὸ τόπο

παραγγέλλων: ονομαστική ἀπόλυτη τροπική ὁ ἕτερος: υποκ. μτχ. εννοεῖται τήν συμφορὰν: ενν. ἄμεσο αντικ. μτχ.

πενθοῦντες: αιτιολογική μτχ., συνημμένη υποκ. ρ. οὐδεὶς

τοὺς ἀπολωλότας: επιθ. μτχ., αντικ. μτχ. πενθοῦντες

τῶν Ἑλλήνων. Γενική διαιρετική

τοὺς τε λιμένας: αντικείμενο ἀπαρεμφάτου ἀποχῶσαι

εὐτρεπίζειν: ειδικό απρμφ. αντικ. μτχ. νομίζοντες

3. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους των παρακάτω ουσιαστικών / αντωνυμιών / επιθέτων / επιρρημάτων του κειμένου:

- **τοὺς φρουροὺς** (δοτική ενικού):
- **τινά** (ίδια πτώση του άλλου αριθμού):
- **πλείους** (δοτική πληθυντικού ίδιου γένους):
- **ἄστν** (ονομαστική πληθυντικού):
- **θᾶττον** (υπερθετικό βαθμό επιρρ.):
- **τάς ναῦς** (κλητική ενικού):
- **νυκτός** (αιτιατική ενικού):
- **τῶν τειχῶν** (δοτική ενικού):
- **μᾶλλον** (θετικό βαθμό επιρρήματος):
- **ἐκκλησίαν** (δοτική πληθυντικού):
- **τούς λιμένας** (δοτική ενικού):
- **τά τείχη** (γενική πληθυντικού):
- **τήν πόλιν** (κλητική ενικού)

4. Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων: **ἔφυγον, ἀπέπεμπε(ν), ἐποίησαν.**

ἀσκήση 4:

χ. Α

Ενεστώτας: φεύγει	ἀποπέμπει
Παρατατικός: ἔφευγον	ἀπέπεμπε(ν)
Μέλλοντας: φεύγουνται, φεύξονται	ἀποπέμψει
Αόριστος: ἔφυγον	ἀπέπεμψε
Παρακείμενος: πεφεύχασθαι	ἀποπέπεμψε
Υπερσυντέλικος: ἔπεφεύχεσαν	ἀπέπεπόμψε
Ενεστώτας: ποιοῦσι	Αόριστος: ἔποιονσαν
Παρατατικός: ἐποίουν	Παρακείμενος: πεποίησθαι
Μέλλοντας: ποιήσουσι	Υπερσυντέλικος: ἔπεποίησαν

Κριτήριο 1

ἀσκήση 3:

τοὺς φρουροὺς : τῷ φρουρῷ
 τινά : τινάς
 πλείους : πλείονι
 ἄστν : ἄστρα κ' ἄστη
 θᾶττον : τὰχιστα
 τάς ναῦς : (ᾧ?) ναῦ
 νυκτός : νύκτα
 τῶν τειχῶν : τῷ τείχει
 μᾶλλον : μάλα
 ἐκκλησίαν : ἐκκλησίαις
 τοὺς λιμένας : τῷ λιμένι
 τὰ τείχη : τῶν τειχῶν
 τήν πόλιν : (ᾧ) πόλι

5. **ἀπέπεμπε(ν), ἐποίησαν:** να κλίνετε την οριστική μέλλοντα των παραπάνω ρηματικών τύπων στη φωνή που βρίσκονται.

ἀσκήση 5:

Οριστική Μέλλοντα

ἀποπέμψω	ποιήσω
ἀποπέμψεις	ποιήσῃς
ἀποπέμψει	ποιήσῃ
ἀποπέμψομεν	ποιήσομεν
ἀποπέμψετε	ποιήσετε
ἀποπέμψουσι	ποιήσουσι

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 2: Ξενοφώντος «Ελληνικά» 2, 2, 16-19

16. Τοιούτων δὲ ὄντων Θηραμένης εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ ὅτι εἰ βούλονται αὐτὸν πέμψαι παρὰ Λύσανδρον, εἰδὼς ἥξει Λακεδαιμονίους πότερον ἐξανδραποδίσασθαι τὴν πόλιν βουλόμενοι ἀντέχουσι περὶ τῶν τειχῶν ἢ πίστεως ἔνεκα. Πεμφθεῖς δὲ διέτριβε παρὰ Λυσάνδρῳ τρεῖς μῆνας καὶ πλείω, ἐπιτηρῶν ὁπότε Ἀθηναῖοι ἔμελλον διὰ τὸ ἐπιλελοιπέναι τὸν σῖτον ἅπαντα ὅτι τις λέγοι ὁμολογήσειν.

17. Ἐπεὶ δὲ ἦκε τετάρτῳ μηνί, ἀπήγγειλεν ἐν ἐκκλησίᾳ ὅτι αὐτὸν Λύσανδρος τέως μὲν κατέχει, εἴτα κελεύει εἰς Λακεδαίμονα ἰέναι. οὐ γὰρ εἶναι κύριος ὧν ἐρωτῶτο ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ τοὺς ἐφόρους. Μετὰ ταῦτα ἡρέθη πρεσβευτὴς εἰς Λακεδαίμονα αὐτοκράτῳρ δέκατος αὐτός.

18. Λύσανδρος δὲ τοῖς ἐφόροις ἔπεμψεν ἀγγελοῦντα μετ' ἄλλων Λακεδαιμονίων Ἀριστοτέλην, φυγάδα Ἀθηναῖον ὄντα, ὅτι ἀποκρίναιτο Θηραμένει ἐκείνους κυρίους εἶναι εἰρήνης καὶ πολέμου.

19. Θηραμένης δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις ἐπεὶ ἦσαν ἐν Σελλασίᾳ, ἐρωτῶμενοι δὲ ἐπὶ τίνι λόγῳ ἤκοιεν εἶπον ὅτι αὐτοκράτορες περὶ εἰρήνης, μετὰ ταῦτα οἱ ἔφοροι καλεῖν ἐκέλευον αὐτούς. Ἐπεὶ δ' ἦκον, ἐκκλησίαν ἐποίησαν, ἐν ᾗ ἀντέλεγον Κορίνθιοι καὶ Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐξαιρεῖν.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αναγνωρίσετε πλήρως τις δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου με έντονη γραφή.

εἰ βούλονται αὐτὸν πέμψαι παρὰ Λύσανδρον	Δ. Π. ΥΠΟΘΕΤΙΚΗ: εἰ βούλονται αὐτὸν <u>πέμψαι</u> παρὰ Λύσανδρον Υποθ. εἰ + οριστική, Απόδ.: ὅτι εἰδὼς ἥξει Λακεδαιμονίους (ειδική πρόταση) = υποθ. λόγος του πλαγίου λόγου, δηλώνει το πραγματικό.
πότερον ἐξανδραποδίσασθαι τὴν πόλιν βουλόμενοι ἀντέχουσι περὶ τῶν τειχῶν ἢ πίστεως ἔνεκα	Δ. Π. ΠΛΑΓΙΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΗ ΟΝΟΜΑΤΙΚΗ: πότερον <u>ἐξανδραποδίσασθαι</u> τὴν πόλιν <u>βουλόμενοι</u> ἀντέχουσι περὶ τῶν τειχῶν ἢ πίστεως ἔνεκα <u>Ολικῆς ἀγνοίας</u> , διμελὲς ὡς αντικ. <u>μτχ.</u> εἰδὼς, <u>εκφέρεται με οριστική</u> , δηλώνει πραγματικό.
ὅτι αὐτὸν Λύσανδρος τέως μὲν κατέχει	Δ. Π. ΕΙΔΙΚΗ: ὅτι αὐτὸν Λύσανδρος τέως μὲν κατέχει Ὡς αντικ. ρ. ἀπήγγειλεν, εισάγεται με τον ειδ. σύνδεσμο ὅτι (αντικ. κρίση), εκφέρεται με ευκτική πλαγίου λόγου γιατί εξαρτάται ἀπὸ ιστορικό χρόνο (ἀπήγγειλεν).
ἐπεὶ ἦσαν ἐν Σελλασίᾳ,	Δ. Π. ΧΡΟΝΙΚΗ: ἐπεὶ ἦσαν ἐν Σελλασίᾳ, Εκφέρεται με οριστική, δηλώνει πραγματικό. ἦσαν: ρ.

2. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους του κειμένου.

Θηραμένης: υποκ. ρ. εἶπεν

πέμψαι: τελικό απρμφ., ὡς αντικ. ρ. βούλονται, **Ἀθηναῖοι:** ενν. υποκ. απρμφ. (ταυτοπροσωπία),

αὐτὸν: αντικ. απρμφ. πέμψαι

βουλόμενοι: αιτιολ. μτχ., συνημ. υποκ. ρ. ἀντέχουσι, υποκ. μτχ. Λακεδαιμόνιοι

πεμφθεῖς: χρον. μτχ., συνημ. υπκ. ρ. διέτριβε, το Θηραμένης

ἰέναι: τελικό απρμφ., ὡς ἔμμεσο αντικ. ρ. κελεύει

πρεσβευτῆς: κατηγ. Στο Θηραμένης ἀπὸ το συνδετικό ρήμα ἡρέθη

Ἀριστοτέλην: ἄμεσο αντικ. ρ. ἔπεμψεν

ἀγγελοῦντα: τελική μτχ., συνημ. στο ἄμεσο αντικ. ρ. Ἀριστοτέλην

κυρίους: κατηγ. στο υποκ. απρμφ. εἶναι, το ἐκείνους

εἰρήνης καὶ πολέμου: γενικές αντικ. στο κυρίους

αὐτούς: αντικ. απρμφ καλεῖν

ἐκκλησίαν: αντικ. ρ. ἐποίησαν

τῶν Ἑλλήνων: γενική διαιρετική στο ἄλλοι

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους των παρακάτω ουσιαστικών / αντωνυμιών / επιθέτων / επιρρημάτων του κειμένου:
πίστεως (δοτική πληθυντικού):
μῆνας (δοτική ενικού):
ἐκκλησία (αιτιατική πληθυντικού):
ταῦτα (γενική ενικού θηλυκού γένους):
πρεσβευτής (γενική πληθυντικού):
αὐτοκράτωρ (κλητική ενικού):
πολέμου (δοτική πληθυντικού):
τῖνι (δοτική πληθυντικού):
μάλιστα (το συγκριτικό βαθμό του επιρρήματος):
πολλοί (τον ίδιο τύπο στο συγκριτικό βαθμό):
τῶν Ἑλλήνων (γενική ενικού):
2. Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων: **βούλονται, πέμψαι, ἀντέλεγον.**

ἀδωνη 3:

πίστεως : πίστεει

μῆνας : μηνί

ἐκκλησία : ἐκκλησίας

ταῦτα : ταύτης

πρεσβευτής : τῶν πρέσβευων

αὐτοκράτωρ : αὐτοκράτορ

πολέμου : πολέμοις

τῖνι : τίθει

μάλιστα : μάλλον

πολλοί : πλείονες και πλείους

τῶν Ἑλλήνων : τοῦ Ἑλληνος

ἀδωνη 4:

Χ.Α

Ἐνεστώτας: Βούλονται

Παρατατικός: ἔβούλοντο

Μέλλοντας: Βουλήσονται

Αόριστος: ἐβουλήθησαν

Παρακείμενος: Βεβούληνται

Υπερβυντέλικος: ἔβεβούληντο

Ἐνεστώτας: πέμπειν

Μέλλοντας: πέμψεν

Αόριστος: πέμψαι

Παρακείμενος: πέπομφεναι

Ἐνεστώτας: ἀντιλέγουσι

Παρατατικός: ἀντέλεγον

Μέλλοντας: ἀντιλέξουσι, ἀντεροῦσι

Αόριστος: ἀντέλεξαν, ἀντεῖπον, ἀντεῖπαν

Παρακείμενος: ἀντειρήκασι

Υπερβυντέλικος: ἀντειρήκεσαν

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 3: Ξενοφώντος «Ελληνικά» 2, 2, 20-23

20. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἔφασαν οὐκ ἀνδραποδιεῖν πόλιν Ἑλληνίδα εἰργασμένην μέγα ἀγαθὸν ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις γενομένοις τῇ Ἑλλάδι, ἀλλ' ἐποιοῦντο εἰρήνην ἐφ' ᾧ τά τε μακρὰ τεῖχη καὶ τὸν Πειραιᾶ καθελόντας καὶ τὰς ναῦς πλὴν δώδεκα παραδόντας καὶ τοὺς φυγάδας καθέντας τὸν αὐτὸν ἔχθρὸν καὶ φίλον νομίζοντας Λακεδαιμονίους ἔπεσθαι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν **ὅποι ἂν ἡγῶνται**.

21. Θηραμένης δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πρέσβεις ἐπανάφερον ταῦτα εἰς τὰς Ἀθήνας. Εἰσιόντας δ' αὐτοὺς ὄχλος περιεχεῖτο πολὺς, φοβούμενοι μὴ ἄπρακτοι ἦκοιεν· οὐ γὰρ ἔτι ἐνεχώρει μέλλειν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολλυμένων τῷ λιμῷ.

22. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀπήγγελλον οἱ πρέσβεις ἐφ' οἷς οἱ Λακεδαιμόνιοι ποιοῦντο τὴν εἰρήνην· προηγόρει δὲ αὐτῶν Θηραμένης, λέγων ὡς χρή πείθεσθαι Λακεδαιμονίοις καὶ τὰ τεῖχη περιαιρεῖν. Ἀντειπόντων δὲ τινων αὐτῷ, πολὺ δὲ πλειόνων συνεπαινεσάντων, ἔδοξε δέχεσθαι τὴν εἰρήνην.

23. Μετὰ δὲ ταῦτα Λύσανδρός τε κατέπλει εἰς τὸν Πειραιᾶ καὶ οἱ φυγάδες κατῆσαν καὶ τὰ τεῖχη κατέσκαπτον ὑπ' αὐλητρίδων πολλῇ προθυμίᾳ, νομίζοντες ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῇ Ἑλλάδι ἄρχειν τῆς ἐλευθερίας.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αναγνωρίσετε πλήρως τις δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου με έντονη γραφή.

ὅποι ἂν ἡγῶνται	Δ. Π. ΑΝΑΦΟΡΙΚΗ ΥΠΟΘΕΤΙΚΗ:- ὅποι ἂν ἡγῶνται. <i>Εισάγεται με το αναφορικό επιρρ. ὅποι. Προσδοκώμενο. ὅποι: επιρρ. τόπου</i>
μὴ ἄπρακτοι ἦκοιεν·	Δ. Π. ΕΝΔΟΙΑΣΤΙΚΗ: μὴ ἄπρακτοι ἦκοιεν <i>Ὡς αντικ. μτχ. φοβούμενοι. Ο σύνδεσμος μὴ δηλώνει φόβο μήπως γίνει κάτι. Εκφέρεται με ευκτική πλαγίου λόγου γιατί εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (περιχεῖτο).</i>
ὡς χρή πείθεσθαι Λακεδαιμονίοις καὶ τὰ τεῖχη περιαιρεῖν	Δ. Π. ΕΙΔΙΚΗ: ὡς χρή <u>πείθεσθαι</u> Λακεδαιμονίοις καὶ τὰ τεῖχη <u>περιαιρεῖν</u> . <i>Ὡς αντικ. μτχ. λέγων. Εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο ὡς δηλώνει υποκ. γνώμη, εκφέρεται με οριστική που δηλώνει πραγματικό. ὡς χρή: ἀπρόσωπο ρ.</i>

2. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους ὀρους του κειμένου.

οὐκ ἀνδραποδιεῖν: ειδικό απρμφ. ὡς αντικ. στο ἔφασαν

πόλιν: αντικ. ἀνδραποδιεῖν

καθελόντας - παραδόντας - καθέντας: χρονικές-υποθετικές μτχ., συνημμένες υποκ. απρμφ. ἔπεσθαι, το τούς Ἀθηναίους

τά τεῖχη - τὸν Πειραιᾶ: αντικ. μτχ. καθελόντας

ταῦτα: αντικ. ρ.

φοβούμενοι: αιτιολογική μτχ., συνημμένη στο υποκ. ρ., το ὄχλος, ὄχλος: ενν. υποκ. μτχ., μὴ ἄπρακτοι ἦκοιεν: αντικ. μτχ.

διὰ τὸ πλῆθος: εμπρθ. προσδ. αιτίας

τῷ λιμῷ: δοτική αιτίας

ὡς χρή: ἀπρόσωπο ρ.

πείθεσθαι - περιαιρεῖν: τελικά απρμφ.,

Λακεδαιμονίοις: αντικ. απρμφ. πείθεσθαι

Ἀντειπόντων - συνεπαινεσάντων: γενικές ἀπόλυτες, χρον. μτχ.

τινων: υποκ. μτχ. Ἀντειπόντων

ἔδοξε: ρ., δέχεσθαι: τελικό απρμφ., ὡς υποκ. ρ

οἱ φυγάδες: υποκ. ρ. κατῆσαν

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

3. **τά τείχη** (δοτική ενικού):
τάς ναῦς (ονομαστική πληθυντικού):
θάλατταν (γενική ενικού):
πρέσβεις (κλητική ενικού):
τῷ λιμῶ (αιτιατική ενικού):
προθυμία (ονομαστική πληθυντικού):

4. **νομίζοντας**: να κλίνετε την οριστική ενεστώτα και αορίστου.

οριστική ενεστώτα	οριστική αορίστου
νομίζω	ἐνόμισα
νομίζεις	ἐνόμισας
νομίζει	ἐνόμισε
νομίζομεν	ἐνομισάμεν
νομίζετε	ἐνομισάτε
νομίζουν	ἐνόμισαν

ἀσκήθη 3:
τά τείχη : τῷ τείχει
τάς ναῦς : αἱ νῆες
θάλατταν : θαλάττης
πρέσβεις : πρέσβευτά
τῷ λιμῶ : τὸν λιμὸν
προθυμία : προθυμίας

5. Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων:
ἐποιοῦντο, ἀπήγγελλον,

ἀσκήθη 5:	
<u>Χ.Α.</u>	
Ενεστώτας: ποιοῦνται	ἀπαχχέλουσι
Παρατατικός: ἐποιοῦντο	ἀπήχχελον
Μέλλοντας: ποιήσονται, ποιηθήσονται	ἀπαχχελούσι
Αόριστος: ἐποίησαντο, ἐποίηθησαν	ἀπήχχελαν
Παρακείμενος: πεποιημένοι εἶσι	ἀπηχχέλκασι
Υπερσυντέλικος: πεποιημένοι ἦσαν	ἀπηχχέλκεσαν

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 4: Ξενοφώντος «Ελληνικά» 2, 3, 50-51

50. **Ὡς δ' εἰπὼν ταῦτα ἐπαύσατο**, καὶ ἡ βουλή δὴλη ἐγένετο εὐμενῶς ἐπιθоруβήσασα, γνοὺς ὁ Κριτίας ὅτι **εἰ ἐπιτρέψοι τῇ βουλῇ διαψηφίζεσθαι** περὶ αὐτοῦ, ἀναφεύξοιτο, καὶ τοῦτο οὐ βιωτὸν ἡγησάμενος, προσελθὼν καὶ διαλεχθεὶς τι τοῖς τριάκοντα ἐξῆλθε, καὶ ἐπιστῆναι ἐκέλευσε τοὺς ἔχοντας τὰ ἐγχειρίδια φανερῶς τῇ βουλῇ ἐπὶ τοῖς δρυφάκτοις.
- 51 Πάλιν δὲ εἰσελθὼν εἶπεν· «Ἐγὼ, ὦ βουλή, νομίζω προστάτου ἔργον εἶναι οἷου δεῖ, ὃς ἂν ὁρῶν τοὺς φίλους ἐξαπατωμένους μὴ ἐπιτρέπη. Καὶ ἐγὼ οὖν τοῦτο ποιήσω. Καὶ γὰρ οἶδε οἱ ἐφρονητότερες οὐ φασιν ἡμῖν ἐπιτρέψειν, **εἰ ἀνήσομεν ἄνδρα τὸν φανερῶς τὴν ὀλιγαρχίαν** λυμαινόμενον. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς καινοῖς νόμοις τῶν μὲν ἐν τοῖς τρισχιλίοις ὄντων μηδὲνα ἀποθνήσκειν ἄνευ τῆς ὑμετέρας ψήφου, τῶν δ' ἔξω τοῦ καταλόγου κυρίους εἶναι τοὺς τριάκοντα θανατοῦν. Ἐγὼ οὖν, ἔφη, Θηραμένην τουτονὶ ἐξαλείφω ἐκ τοῦ καταλόγου, συνδοκοῦν ἅπασιν ἡμῖν. Καὶ τοῦτον, ἔφη, ἡμεῖς θανατοῦμεν».

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αναγνωρίσετε πλήρως τις δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου με έντονη γραφή.

Ὡς δ' εἰπὼν ταῦτα ἐπαύσατο	Δ. Π. ΧΡΟΝΙΚΗ: Ὡς δ' εἰπὼν ταῦτα ἐπαύσατο, <i>Εκφέρεται με οριστική, δηλώνει το πραγματικό.</i>
εἰ ἐπιτρέψοι τῇ βουλῇ διαψηφίζεσθαι περὶ αὐτοῦ,	. Π. ΠΛΑΓΙΑ ΥΠΟΘΕΤΙΚΗ: εἰ ἐπιτρέψοι τῇ βουλῇ <u>διαψηφίζεσθαι</u> περὶ αὐτοῦ, <i>Υπόθεση: εἰ + ευκτική πλαγίου λόγου (ἐπιτρέψοι) γιατί εξαρτάται από ιστορ. χρ. (γνοὺς) = Απόδοση ειδική πρόταση (ὅτι ἀναφεύξοιτο). Δηλώνει πραγματικό.</i>
εἰ ἀνήσομεν ἄνδρα τὸν φανερῶς τὴν ὀλιγαρχίαν λυμαινόμενον.	Δ. Π. ΠΛΑΓΙΑ ΥΠΟΘΕΤΙΚΗ: εἰ ἀνήσομεν ἄνδρα τὸν φανερῶς τὴν ὀλιγαρχίαν <i>λυμαινόμενον</i> <i>Υπόθεση: εἰ ἀνήσομεν + Απόδοση: οὐκ ἐπιτρέψαν. Δηλώνει πραγματικό.</i>

3. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους του κειμένου.

εἰπὼν: χρονική μτχ., συνημμένη υποκ. ρ., το **Θηραμένης**

ταῦτα: σύστοιχο αντικ. μτχ. **εἰπὼν**

διαψηφίζεσθαι: τελικό απρμφ., ως άμεσο αντικ. ρ., **τὴν βουλήν:** ενν. υποκ. απρμφ. (ετεροπροσωπία)

γνοὺς - ἡγησάμενος: αιτιολογικές μτχ., συνημμένες υποκ. ρ., το **ὁ Κριτίας**

ἐπιστῆναι: τελικό απρμφ. ως έμμεσο αντικ. ρ ἐκέλευσε

τοὺς ἔχοντας: ενν. υποκ. απρμφ. (ετεροπροσωπία)

φανερῶς: επιρρ. προσδ. τρόπου στο **ἐπιστῆναι**

εἰσελθὼν: χρον. μτχ., συνημ. υποκ. ρ

ἡμῖν: αντικ. απρμφ. ἐπιτρέψειν,

τὴν ὀλιγαρχίαν: αντικ. μτχ. τὸν **λυμαινόμενον**

φανερῶς: επιρρ. προσδ. τρόπου στη μτχ. τὸν **λυμαινόμενον**

κυρίους: κατηγ. στο υποκ. του **εἶναι**, το **τοὺς τριάκοντα**

ἐκ τοῦ καταλόγου: εμπρθ. προσδ. απομάκρυνσης

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

3. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους των παρακάτω ουσιαστικών / αντωνυμιών / επιθέτων / επιρρημάτων του κειμένου:

εὐμενῶς (το συγκριτικό βαθμό του επιρρήματος):

τά ἐγχειρίδια (αιτιατική ενικού):

προστάτου (ονομαστική πληθυντικού):

ἡμῖν (την ίδια πτώση του άλλου αριθμού):

ἄνδρα (κλητική ενικού):

τῆς ψήφου (αιτιατική πληθυντικού):

τοῦ καταλόγου (γενική πληθυντικού):

ἡμεῖς (τον ίδιο τύπο στο β' πρόσωπο της αντωνυμίας):

4. Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων:
εἰπὼν, ἐκέλευσε, ἐγένετο,

ἀθωνη 3:

εὐμενῶς : εὐμενέστερον

τὰ ἐγχειρίδια : τὰ ἐγχειρίδια

προστάτου : προστάται

ἡμῖν : ἑμοί, μοι

ἄνδρα : ἄνερ

τῆς ψήφου : τὰς ψήφους

τοῦ καταλόγου : τῶν καταλόγων

ἡμεῖς : ὑμεῖς

ἀθωνη 4:

Χ.Α.

Ενεστώτας: λέγων

Μέλλοντας: λέγων, ἐρῶν

Αόριστος: λέξας, εἰπὼν

Παρακείμενος: εἰρηκώς

Ενεστώτας: κελεύει

γίνεται

Παρατατικός: ἐκέλευε

ἐδίδνετο

Μέλλοντας: κελεύσει

γενήσεται

Αόριστος: ἐκέλευσε

ἐγένετο

Παρακείμενος: κεκέλευσε

ἔχονε, ἔχενται

Υπερσυντέλικος: ἐκεκέλευκει

ἔχεχονε, ἔχεχενται

5. Να κλίνετε τον ενεστώτα και τον αόριστο παρακάτω ρημ. τύπων:
ἔχοντας, ἀποθνήσκειν, ὀρῶν

Ενεστώτας (Οριστική)

ἔχω	ἀποθνήσκω	ὀρῶ
ἔχεις	ἀποθνήσκεις	ὀρᾷς
ἔχει	ἀποθνήσκει	ὀρᾷ
ἔχομεν	ἀποθνήσκουμεν	ὀρώμεν
ἔχετε	ἀποθνήσκετε	ὀράτε
ἔχουσι	ἀποθνήσκουσι	ὀρῶσι

Αόριστος (Οριστική)

ἔσχον	ἀπέθανον	εἶδον
ἔχες	ἀπέθανες	εἶδες
ἔχε	ἀπέθανε	εἶδε
ἔχομεν	ἀπεθάναμεν	εἶδομεν
ἔχετε	ἀπεθάνετε	εἶδετε
ἔχουν	ἀπέθανον	εἶδον

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 5: Ξενοφώντος «Ελληνικά» 2, 3, 52-55

52. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Θηραμένης ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὴν ἐστίαν καὶ εἶπεν· «Ἐγὼ δ', ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἵκετεύω τὰ πάντων ἐννομώτατα, μὴ ἐπὶ Κριτία εἶναι ἐξαλείφειν μήτε ἐμὲ μήτε ὑμῶν ὃν ἂν βούληται, ἀλλ' ὄνπερ νόμον οὗτοι ἔγραψαν περὶ τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ, κατὰ τοῦτον καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ τὴν κρίσιν εἶναι.

53. Καὶ τοῦτο μὲν, ἔφη, μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ ἄγνοῶ, ὅτι οὐδὲν μοι ἀρκέσει ὅδε ὁ βωμός, ἀλλὰ βούλομαι καὶ τοῦτο ἐπιδείξαι, ὅτι οὗτοι οὐ μόνον εἰσὶ περὶ ἀνθρώπους ἀδικώτατοι, ἀλλὰ καὶ περὶ θεοὺς ἀσεβέστατοι. Ὑμῶν μέντοι, ἔφη, ὦ ἄνδρες καλοὶ κάγαθοί, θαυμάζω, εἰ μὴ βοηθήσετε ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ ταῦτα γινώσκοντες ὅτι οὐδὲν τὸ ἐμὸν ὄνομα εὐεξαλειπτότερον ἢ τὸ ὑμῶν ἐκάστου».

54. Ἐκ δὲ τούτου ἐκέλευσε μὲν ὁ τῶν τριάκοντα κῆρυξ τοὺς ἑνδεκα ἐπὶ τὸν Θηραμένην· ἐκεῖνοι δὲ εἰσελθόντες σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἡγουμένου αὐτῶν Σατύρου τοῦ θρασυτάτου τε καὶ ἀναιδεστάτου, εἶπε μὲν ὁ Κριτίας· «Παραδίδομεν ὑμῖν, ἔφη, Θηραμένην τουτονὶ κατακεκριμένον κατὰ τὸν νόμον.

55. Ὑμεῖς δὲ λαβόντες καὶ ἀπαγαγόντες [οἱ ἑνδεκα] οὐ δεῖ τὰ ἐκ τούτων πράττετε».

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αναγνωρίσετε πλήρως τις δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου με έντονη γραφή.

ὄνπερ νόμον οὗτοι ἔγραψαν περὶ τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ	Δ. Π. ΑΝΑΦΟΡΙΚΗ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΗ: ὄνπερ νόμον οὗτοι ἔγραψαν περὶ τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ, <i>Προσδιορίζει το κατὰ τοῦτον.</i>
ὅτι οὐδὲν μοι ἀρκέσει ὅδε ὁ βωμός,	Δ. Π. ΕΙΔΙΚΗ: ὅτι οὐδὲν <u>μοι</u> ἀρκέσει <u>ὅδε ὁ βωμός</u> Ὡς ἐπεξήγηση στο τοῦτο (της πρότασης «Καὶ τοῦτο ... οὐκ ἄγνοῶ»). Εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο ὅτι (αντικειμενική κρίση). Εκφέρεται οριστική (δηλώνει πραγματικό).
εἰ μὴ βοηθήσετε ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ ταῦτα γινώσκοντες	Δ. Π. ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ: εἰ μὴ βοηθήσετε ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ ταῦτα <u>γινώσκοντες</u> <i>Υποθετικής αιτιολογίας. Δηλώνει αἴτιο υποθετικό, αμφισβητήσιμο.</i> μὴ βοηθήσετε: ρ., ὑμεῖς: ενν. υποκ. ρ.

2. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους ὀρους του κειμένου.

Ἀκούσας: χρονική μτχ., συνημμένη στο υποκ. ρ., το Θηραμένης

ταῦτα: σύστοιχο αντικ. μτχ. Ἀκούσας

τὰ ἐννομώτατα: σύστοιχο αντικ. ρ.

ὁ βωμός: υποκ. ρ ἀρκέσει

ἐπιδείξαι: τελικό απρμφ. ως αντικ. ρ., βούλομαι **ἐγὼ:** ενν. υποκ. απρμφ. (ταυτοπροσωπία),

ἀδικώτατοι - ἀσεβέστατοι: κατηγ. στο υποκ. ρ., το οὗτοι

περὶ ἀνθρώπους - περὶ θεοὺς: εμπρθ. πρσδ. αναφοράς

γινώσκοντες: εναντιωματική μτχ., συνημμένη στο υποκ. ρ., το ὑμεῖς,

ὅτι οὐδὲν ... ὑμῶν ἐκάστου: αντικ. μτχ.

τῶν τριάκοντα: γεν. κτητική στο κῆρυξ

σὺν τοῖς ὑπηρέταις: εμπρθ. πρσδ. συνοδείας

Θηραμένην: ἄμεσο αντικ. ρ

Λαβόντες: χρονική μτχ., συνημμένη στο υποκ. ρ., το Ὑμεῖς

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

3. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους των παρακάτω ουσιαστικών / αντωνυμιών / επιθέτων τουκειμένου:

πάντων (δοτική ενικού θηλυκού γένους):

νόμον (αιτιατική πληθυντικού):

τὴν κρίσιν (γενική ενικού):

ἀσεβέστατοι (γενική ενικού θηλυκού γένους):

τὸ ὄνομα (δοτική ενικού):

ὁ κήρυξ (δοτική πληθυντικού):

τοῖς ὑπηρέταις (κλητική ενικού):

4. Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων:
ἀκούσας, ἔγραψαν, λαβόντες,

Κριτήριο 5

ἀδυναμία 3:

πάντων: πᾶσι
νόμον: νόμους
τὴν κρίσιν: τῆς κρίσεως
ἀσεβέστατοι: ἀσεβεστάτης
τὸ ὄνομα: τῷ ὀνόματι
ὁ κήρυξ: τοῖς κήρυξι
τοῖς ὑπηρέταις: (ῶ) ὑπηρέτα

ἀδυναμία 4:

Χ.Α.

ἐνεστώτας: ἀκούων	λαμβάνοντες
μέλλοντας: ἀκούσων	ληψόμενοι
ἀόριστος: ἀκούσας	λαβόντες
Παρακείμενος: ἀκηκόως	εἰληφότες

ἐνεστώτας: γράφουσι	
Παρασυντέλικος: ἔγραψαν	
Μέλλοντας: γράψουσι	
Αόριστος: ἔγραψαν	
Παρακείμενος: γεγράφασι	
Υπερσυντέλικος: ἔγεγραφεσαν	

5. Να γίνει εγκλιτική αντικατάσταση των παρακάτω ρημάτων: **ἔγραψαν, πράττετε.**

ἀδυναμία 5:

Ε.Α.

οριστική: ἔγραψαν
υποτακτική: γράψωσι
εγκλιτική: γράψασιν, γράψειαν
προβτακτική: γράψαντων, γράψασιν
απαρέμφατο: γράψαι
μετοχή: γράψαντες - γράψασα - γράψαντα

οριστική: πράττετε
υποτακτική: πράττετε
εγκλιτική: πράττοιτε
προβτακτική: πράττετε
απαρέμφατο: πράττειν
μετοχή: πράττων - πράττουσα - πράττον

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 6:Ξενοφώντος «Ελληνικά» 2, 3, 55-56

55. Ὡς δὲ ταῦτα εἶπεν, εἶλκε μὲν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ ὁ Σάτυρος, εἶλκον δὲ οἱ ὑπηρεταί. Ὁ δὲ Θηραμένης ὥσπερ εἰκὸς καὶ θεοὺς ἐπεκαλεῖτο καὶ ἀνθρώπους καθορᾶν τὰ γιννόμενα. Ἡ δὲ βουλή ἡσυχίαν εἶχεν, ὁρῶσα καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς δρυφάκτοις ὁμοίους Σατύρῳ καὶ τὸ ἔμπροσθεν τοῦ βουλευτηρίου πλήρες τῶν φρουρῶν, καὶ οὐκ ἀγνοοῦντες ὅτι ἐγγχειρίδια ἔχοντες παρήσαν.

56. Οἱ δ' ἀπήγαγον τὸν ἄνδρα διὰ τῆς ἀγορᾶς μάλα μεγάλη τῇ φωνῇ δηλοῦντα οἷα ἔπασχε. Λέγεται δ' ἐν ῥῆμα καὶ τοῦτο αὐτοῦ. Ὡς εἶπεν ὁ Σάτυρος ὅτι οἰμῶξοιτο, εἰ μὴ σιωπήσειεν, ἐπήρετο· «Ἄν δὲ σιωπῶ, οὐκ ἄρ', ἔφη, οἰμῶξομαι;» καὶ ἐπεὶ γε ἀποθνήσκειν ἀναγκαζόμενος τὸ κώνειον ἔπιε, τὸ λειπόμενον ἔφασαν ἀποκοτταβίσαντα εἰπεῖν αὐτόν· «Κριτὶς τοῦτ' ἔστω τῷ καλῷ». Καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἀγνοῶ, ὅτι ταῦτα ἀποφθέγματα οὐκ ἀξιόλογα, ἐκεῖνο δὲ κρίνω τοῦ ἀνδρὸς ἀγαστόν, τὸ τοῦ θανάτου παρεστηκότος μήτε τὸ φρόνιμον μήτε τὸ παιγνιώδες ἀπολιπεῖν ἐκ τῆς ψυχῆς.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1.Να αναγνωρίσετε πλήρως τις δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου με έντονη γραφή.

Ὡς δὲ ταῦτα εἶπεν	Δ. Π. ΧΡΟΝΙΚΗ: Ὡςδὲταῦταεἶπεν Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο Ὡς. εκφέρεται με οριστική (πραγματικό). Δηλώνει προτερόχρονο (σε σχέση με την Κ. Π.).
ὅτι ἐγγχειρίδια ἔχοντες παρήσαν.	Δ. Π. ΕΙΔΙΚΗ: ὅτι ἐγγχειρίδια ἔχοντεςπαρήσαν. Ὡς αντικ. μτχ. οὐκ ἀγνοοῦντες. Εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο ὅτι (αντικ. κρίση). Εκφέρεται με οριστική. Δηλώνει πραγματικό.
εἰ μὴ σιωπήσειεν	Κ. Π. ΥΠΟΘΕΤΙΚΗ ΣΕ ΠΛΑΓΙΟ ΛΟΓΟ: εἰ μὴ σιωπήσειεν Υπόθεση.: εἰ μὴ σιωπήσειεν (ευκτ. πλαγίου λόγου) Απόδοση.: ὅτι οἰμῶξοιτο (προσδοκώμενο
ἐπεὶ γε ἀποθνήσκειν ἀναγκαζόμενος τὸ κώνειον ἔπιε	Δ. Π. ΧΡΟΝΙΚΗ: ἐπεὶ γε ἔπιε τὸ κώνειον ἀναγκαζόμενος ἀποθνήσκειν Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο ἐπεὶ. εκφέρεται με οριστική (πραγματικό). Δηλώνει προτερόχρονο (σε σχέση με την Κ. Π. ἔφασαν ἀποκοτταβίσαντα).

6. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους του κειμένου.

Ὁ Θηραμένης: υποκ. ρ. ἐπεκαλεῖτο

θεοὺς - ἀνθρώπους: υποκ. απρμφ. καθορᾶν

τὰ γιννόμενα: επιθ. μτχ., αντικ. του απρμφ.

ὁρῶσα: αιτιολ.μτχ., συνημ.στο υποκ. ρ., το Ἡ βουλή

τῶν φρουρῶν: Γενική αντικειμενική στο πλήρες.

οὐκ ἀγνοοῦντες: Αιτιολογική μετοχή συνημμένη στο υποκείμενο. Ρ η βουλή

ἐγγχειρίδια: Αντικείμενο της μετοχής. ἔχοντες

μεγάλη: Κατηγορηματικός προσδιορισμός στο τῇ φωνῇ.

ῥῆμα: Υποκείμενο ρ λεγεται

ἀποθνήσκειν: τελικό απρμφ., ως αντικ. μτχ

ἀναγκαζόμενος: τροπική μτχ., συνημ. υποκ. ρ., οὗτος

τοῦτο: τοῦτο: αντικ. ρ. ουκ αγνωω

παρεστηκότος: εναντιωματική μτχ., γεν. απόλυτη,

τοῦ θανάτου: υποκ. μτχ. παρεστηκότος

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

3. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους των παρακάτω ουσιαστικών / αντωνυμιών / επιθέτων τουκειμένου:

τοῦ βωμοῦ (δοτική πληθυντικού):

ἀνθρώπους (κλητική ενικού):

ὁμοίους (δοτική ενικού ίδιου γένους):

μεγάλη (δοτική ενικού αρσενικού γένους θετικού βαθμού):

τῇ φωνῇ (ονομαστική πληθυντικού):

ἀποφθέγματα (δοτική ενικού):

τὸ φρόνιμον (τον ίδιο τύπο στον υπερθετικό βαθμό):

2. Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων: **εἶχε(ν)**, **ἀπήγαγον**, **ἔπασχε(ν)**,

ἀσκηση 4:

Χ.Α.	
Ενεστώτας: ἔχει	ἀπαγοῦσι
Παρατατικός: εἶχεν	ἀπῆγον
Μέλλοντας: ἔξει, ἔσται	ἀπαύουσι
Αόριστοι: ἔσχεν	ἀπῆγαγον
Παρακείμενος: ἔσκηκε	ἀπῆκασι, ἀπαυόχασ
Υπερσυντέλικος: ἔσκηκεν	ἀπαυόχεσαν
Ενεστώτας: πάσκει	
Παρατατικός: ἔπασχε(ν)	
Μέλλοντας: πείσεται	
Αόριστοι: ἔπαθε	
Παρακείμενος: πέπονθε	
Υπερσυντέλικος: ἔπεπόνθει	

Κριτήριο 6

ἀσκηση 3:

τοῦ βωμοῦ:	τοῖς βωμοῖς
ἀνθρώπους:	ἄνθρωπε
ὁμοίους:	ὁμοίῳ
μεγάλη:	μείζονι
τῇ φωνῇ:	αἱ φωναί
ἀποφθέγματα:	ἀποφθέγματι
τὸ φρόνιμον:	τὸ φρονιμώτατον

1. **Λέγεται, ἔπασχε(ν)**, να κλίνετε τα ρήματα στην οριστική του χρόνου που βρίσκονται

ἀσκηση 5:

Οριστική Ενεστώτα	Οριστική Παρατατικού
λέγομαι	ἔπαρχον
λέγει, λέγει	ἔπαρχες
λέγεται	ἔπαρχε
λεγόμεθα	ἔπαρχομεν
λέγεσθε	ἔπαρχετε
λέγονται	ἔπαρχον

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 7: Ξενοφώντος «Ελληνικά» 2, 4, 18-19

18. Ταῦτα δ' εἰπὼν καὶ μεταστραφεὶς πρὸς τοὺς ἐναντίους, ἡσυχίαν εἶχε· καὶ γὰρ ὁ μάντις παρήγγελλεν αὐτοῖς μὴ πρότερον ἐπιτίθεσθαι, πρὶν [ἂν] τῶν σφετέρων ἢ πέσοι τις ἢ τρωθεῖη· «ἐπειδὴν μέντοι τοῦτο γένηται, ἡγησόμεθα μέν», ἔφη, «ἡμεῖς, νίκη δ' ὑμῖν ἔσται ἐπομένοις, ἐμοὶ μέντοι θάνατος, ὥς γέ μοι δοκεῖ».

19. Καὶ οὐκ ἐψεύσατο, ἀλλ' ἐπεὶ ἀνέλαβον τὰ ὄπλα, αὐτὸς μὲν ὥσπερ ὑπὸ μοίρας τινὸς ἀγόμενος ἐκπηδήσας πρῶτος ἐμπεσὼν τοῖς πολεμίοις ἀποθνήσκει, καὶ τέθαιπται ἐν τῇ διαβάσει τοῦ Κηφισοῦ· οἱ δ' ἄλλοι ἐνίκων καὶ κατεδίωξαν μέχρι τοῦ ὀμαλοῦ. Ἀπέθανον δ' ἐνταῦθα τῶν μὲν τριάκοντα Κριτίας τε καὶ Ἰππόμαχος, τῶν δὲ ἐν Πειραιεῖ δέκα ἀρχόντων Χαρμίδης ὁ Γλαύκωνος, τῶν δ' ἄλλων περὶ ἑβδομήκοντα. Καὶ τὰ μὲν ὄπλα ἔλαβον, τοὺς δὲ χιτῶνας οὐδενὸς τῶν πολιτῶν ἐσκύλευσαν. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπεδίδοσαν, προσιόντες ἀλλήλοις πολλοὶ διελέγοντο.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αναγνωρίσετε πλήρως τις δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου με έντονη γραφή.

πρὶν [ἂν] τῶν σφετέρων ἢ πέσοι τις	Δ. Π. ΧΡΟΝΙΚΗ – ΥΠΟΘΕΤΙΚΗ: πρὶν [ἂν] τῶν σφετέρων ἢ πέσοι τις <i>Εκφέρεται: πρὶν + [ἂν] ευκτική πλαγίου λόγου.</i> <i>Απόδοση: απρμφ. μὴ ἐπιτίθεσθαι. Δηλώνει προσδοκώμενο.</i>
ὥς γέ μοι δοκεῖ	Δ. Π. ΑΝΑΦΟΡΙΚΗ - ΠΑΡΑΒΟΛΙΚΗ: ὥς γέ μοι δοκεῖ Εισάγεται με τον αναφορικό ὥς Δηλώνει τρόπο. Εκφέρεται με οριστική και δηλώνει πραγματικό.
ἐπεὶ ἀνέλαβον τὰ ὄπλα	Δ. Π. ΧΡΟΝΙΚΗ: ἐπεὶ ἀνέλαβον τὰ ὄπλα Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο ἐπεὶ Εκφέρεται με οριστική, δηλώνει πραγματικό.
Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο	Δ. Π. ΧΡΟΝΙΚΗ: Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο Δευτερεύουσα χρονική πρόταση [Δηλώνει το προτερόχρονο και εκφέρεται με οριστική, καθώς προσδιορίζει χρονικά κάτι καθορισμένο και πραγματικό.]

7. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους του κειμένου.
εἰπὼν καὶ μεταστραφεὶς: χρονικές μτχ., συνημμένες στο υποκ. ρ., το Θρασύβουλος

πρὸς τοὺς ἐναντίους: εμπρθ. προσδ. κατεύθυνσης σε πρόσωπο

αὐτοῖς: ἑμμεσο αντικ. ρ

μὴ ἐπιτίθεσθαι: τελικό απρμφ., ως ἄμεσο αντικ. ρ.

ὥσπερ ἀγόμενος: Αιτιολογική μετοχή, υποκειμενικής αιτιολογίας, συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος

ὑπὸ μοίρας: εμπρθ. προσδ. ποιητικού αιτίου

ἐκπηδήσας - ἐμπεσὼν: χρονικές μτχ., συνημμένες στο υποκ. ρ., το αὐτὸς

ἐνταῦθα: επιρρ. προσδ. τόπου

τῶν τριάκοντα: γεν. διαιρετική στο Κριτίας - Ἰππόμαχος

τοὺς δὲ χιτῶνας: ἄμεσο αντικ. ρ. ἐσκύλευσαν

τοὺς νεκρούς: αντικ. ρ.

ὑποσπόνδους: επιρρ. κατηγ. τρόπου

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

5. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους των παρακάτω ουσιαστικών / αντωνυμιών / επιθέτων τουκειμένου:

τούς ἐναντίους (ονομαστική πληθυντικού ίδιου γένους):

νίκη (δοτική πληθυντικού):

τὰ ὄπλα (αιτιατική ενικού):

ἀρχόντων (δοτική ενικού):

τούς χιτῶνας (δοτική πληθυντικού):

τῶν πολιτῶν (ονομαστική πληθυντικού):

3. Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων:

ἀνέλαβον, εἰπὼν, ἀπέθανον, διελέγοντο.

ἀσκήση 5:

τούς ἐναντίους: οἱ ἐναντίοι

νίκη: νικᾷς

τὰ ὄπλα: τὰ ὄπλα

ἀρχόντων: ἀρχοῦσι

τούς χιτῶνας: τοῖς χιτῶσι

τῶν πολιτῶν: οἱ πολῖται

4. Να γίνει εγκλιτική αντικατάσταση των παρακάτω ρημάτων: ἀπέθανον, ἔλαβον.

κρίτηριο 7

ἀσκήση 3:

χ.Α.

Ἑνεστώτας: ἀναλαμβάνουσι

Παρατατικός: ἀνέλαβαν

Μέλλοντας: ἀναλήγονται

Ἀόριστος: ἀνέλαβον

Παρακείμενος: ἀνείληφασι

Υπερβυντέτικος: ἀνείληφεσαν

ἀποθνήσκουσι

ἀπέθνησκον

ἀποθανοῦνται

ἀπέθανον

ἀποτεθνήκασι

ἀπετεθνήκεσαν

Ἑνεστώτας: λέχων

Μέλλοντας: λέγων, ἐρῶν

Ἀόριστος: λέξας, εἰπὼν

Παρακείμενος: εἰρηκώς

Ἑνεστώτας: διαλέχονται

Παρατατικός: διελέχοντο

Μέλλοντας: διαλεχθήσονται

Ἀόριστος: διελέχθησαν

Παρακείμενος: διεῖρηνται

Υπερβυντέτικος: διεῖρηντο

οριστική: ἀπέθανον

υποτακτική: ἀποθάνωμαι

εὐκτική: ἀποθάνοιτο

προτακτική: ἀποθανέσθω

απαρέμφατο: ἀποθανέσθαι

μετοχή: ἀποθανόμενοι - ἀποθανόμεναι - ἀποθανόμενα

οριστική: ἔλαβον

υποτακτική: λάβωμι

εὐκτική: λάβοιεν

προτακτική: λαβέτω

απαρέμφατο: λαβεῖν

μετοχή: λαβῶν - λαβοῦσα - λαβόν

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 8: Ξενοφώντος «Ελληνικά» 2, 4, 20-21

20. Κλεόκριτος δὲ ὁ τῶν μυστῶν κῆρυξ, μάλ' εὖφωνος ὢν, κατασιωπησάμενος ἔλεξεν· «Ἄνδρες πολῖται, τί ἡμᾶς ἐξελαύνετε; τί ἀποκτεῖναι βούλεσθε; Ἡμεῖς γὰρ ὑμᾶς κακὸν μὲν οὐδὲν πώποτε ἐποιήσαμεν, μετεσχίκαμεν δὲ ὑμῖν καὶ ἱερῶν τῶν σεμνοτάτων καὶ θυσιῶν καὶ ἑορτῶν τῶν καλλίστων, καὶ συγχορευταὶ καὶ συμφοιτηταὶ γεγενήμεθα καὶ συστρατιῶται, καὶ πολλὰ μεθ' ὑμῶν κεκινδυνεύκαμεν καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἀμφοτέρων ἡμῶν σωτηρίας τε καὶ ἐλευθερίας.

21. Πρὸς θεῶν πατρῶων καὶ μητρῶων καὶ συγγενείας καὶ κηδεστίας καὶ ἑταιρίας, πάντων γὰρ τούτων πολλοὶ κοινωνοῦμεν ἀλλήλοις, αἰδούμενοι καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους παύσασθε ἁμαρτάνοντες εἰς τὴν πατρίδα, καὶ μὴ πείθεσθε τοῖς ἀνοσιωτάτοις τριάκοντα, οἱ ἰδίων κερδέων ἕνεκα ὀλίγου δεῖν πλείους ἀπεκτόνασιν Ἀθηναίων ἐν ὀκτῶ μηνσὶν ἢ πάντες Πελοποννήσιοι δέκα ἔτη πολεμοῦντες.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αναγνωρίσετε πλήρως τις δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου με έντονη γραφή.

οἱ ἰδίων κερδέων ἕνεκα ὀλίγου δεῖν πλείους ἀπεκτόνασιν Ἀθηναίων ἐν ὀκτῶ μηνσὶν ἢ πάντες Πελοποννήσιοι δέκα ἔτη πολεμοῦντες.

Δ. Π. ΑΝΑΦΟΡΙΚΗ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ: Δευτερεύουσα αναφορική πρόταση ως επιθετικός προσδιορισμός στο τριάκοντα. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία οἱ

2. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους του κειμένου.

ὁ κῆρυξ: παράθεση στο Κλεόκριτος

εὖφωνος: κατηγ. στο υποκ. μτχ. ὢν, το Κλεόκριτος

κατασιωπησάμενος: χρονική μτχ., συνημμένη στο υποκ. ρ., το Κλεόκριτος

ἡμᾶς: αντικ. ρ. ἐξελαύνετε

ἀποκτεῖναι: τελικό απρμφ. ως αντικ. ρ

ὑμᾶς: ἄμεσο αντικ. ρ. ἐποιήσαμεν

κακὸν: ἔμμεσο αντικ. ρ. ἐποιήσαμεν

τῶν σεμνοτάτων: επιθ. προσδ. στο ἱερῶν

συγχορευταὶ- συμφοιτηταὶ -συστρατιῶται: κατηγ. στο υποκ. ρ., το Ἡμεῖς

πάντων: κατηγ. προσδ. στο τούτων

ἁμαρτάνοντες: κατηγ. μτχ., ὑμεῖς: ενν. υποκ. μτχ.

τοῖς τριάκοντα: αντικ. ρ. μὴ πείθεσθε

Ἀθηναίων: γεν. διαιρετική στο πλείους

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

3. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους των παρακάτω ουσιαστικών / αντωνυμιών / επιθέτων τουκειμένου:

ὁ κῆρυξ (αιτιατική πληθυντικού):

ἄνδρες (κλητική ενικού):

ἱερῶν (αιτιατική πληθυντικού):

τῶν καλλίστων (αιτιατική ενικού θηλυκού γένους):

συστρατιῶται (γενική ενικού):

τὴν πατρίδα (δοτική πληθυντικού):

πάντες (γενική πληθυντικού θηλυκού γένους):

4. Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων: **ἔλεξε, κекινδυνεύκαμεν, ἀπεκτόνασι(ν),**

ἀσκηση 4:

Χ. Α.

ενεστώτας: λέγει

παράτατικός: ἔλεγε

μέλλοντας: λέξει, ἔρει

αόριστος: ἔλεξε, εἶπε, εἶπε

παρακείμενος: εἶρηκε

υπερβυτέλιος: εἰρήκει

κινδυνεύομεν

ἐκινδυνεύομεν

κινδυνεύομεν

ἐκινδυνεύομεν

κεκινδυνεύκαμεν

ἐκεκινδυνεύκαμεν

ενεστώτας: ἀποκτείνουσι

παράτατικός: ἀπέκτεινον

μέλλοντας: ἀποκτενοῦσι

αόριστος: ἀπέκτειναν

παρακείμενος: ἀπεκτόνασι

υπερβυτέλιος: ἀπεκτόνεσαν

κριτήριο 8

ἀσκηση 3:

ὁ κῆρυξ: τοὺς κήρυκας

ἄνδρες: ἄνερ

ἱερῶν: ἱερά

τῶν καλλίστων: τὴν καλλίστην

συστρατιῶται: συστρατιῶτου

τὴν πατρίδα: ταῖς πατρίδι

πάντες: πᾶσιν

5. ἀποκτεῖναι, ἐποίησαμεν: να κλίνετε την οριστική και υποτακτική αορίστου

ἀσκηση 5:

Οριστική Αορίστου

ἀπέκτεινα

ἐποίησα

ἀπέκτεινας

ἐποίησας

ἀπέκτεινε

ἐποίησε

ἀπέκτειναν

ἐποίησαν

ἀπέκτεινατε

ἐποίησατε

ἀπέκτειναν

ἐποίησαν

Υποτακτική Αορίστου

ἀποκτείνω

ποιήσω

ἀποκτείνης

ποιήῃς

ἀποκτείνῃ

ποιήῃ

ἀποκτείνωμεν

ποιήσωμεν

ἀποκτείνετε

ποιήσατε

ἀποκτείνωσι

ποιήσωσι

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 9: Ξενοφώντος «Ελληνικά» 2, 4, 22-23

22. Ἐξὸν δ' ἡμῖν ἐν εἰρήνῃ πολιτεύεσθαι, οὗτοι τὸν πάντων αἰσχιστόν τε καὶ χαλεπώτατον καὶ ἀνοσιώτατον καὶ ἔχθιστον καὶ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις πόλεμον ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους παρέχουσιν. Ἄλλ' εὖ γε μέντοι ἐπίστασθε **ὅτι καὶ τῶν νῦν ὑφ' ἡμῶν ἀποθανόντων οὐ μόνον ὑμεῖς ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἔστιν οὓς πολλὰ κατεδακρύσαμεν**». Ὁ μὲν τοιαῦτα ἔλεγεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἄρχοντες καὶ διὰ τὸ τοιαῦτα προσακούειν τοὺς μεθ' αὐτῶν ἀπήγαγον εἰς τὸ ἄστυ.

23. Τῇ δ' ὑστεραία οἱ μὲν τριάκοντα πάνυ δὴ ταπεινοὶ καὶ ἔρημοι συνεκάθηον ἐν τῷ συνεδρίῳ· τῶν δὲ τρισχιλίων **ὅπου ἕκαστοι τεταγμένοι ἦσαν**, πανταχοῦ διεφέροντο πρὸς ἀλλήλους. Ὅσοι μὲν γὰρ ἐπεποιήκεσάν τι βιαιότερον καὶ ἐφοβοῦντο, ἐντόνως ἔλεγον ὡς οὐ χρεὶ καθυφίεσθαι τοῖς ἐν Πειραιεῖ· **ὅσοι δὲ ἐπίστευον μηδὲν ἡδίκηκέναι**, αὐτοὶ τε ἀνελογίζοντο καὶ τοὺς ἄλλους ἐδίδασκον **ὡς οὐδὲν δέοιντο τούτων τῶν κακῶν**, καὶ τοῖς τριάκοντα οὐκ ἔφασαν χρῆναι πείθεσθαι οὐδ' ἐπιτρέπειν ἀπολλύναι τὴν πόλιν. Καὶ τὸ τελευταῖον ἐψηφίσαντο ἐκείνους μὲν καταπαῦσαι, ἄλλους δὲ ἐλέεσθαι. Καὶ εἶλοντο δέκα, ἓνα ἀπὸ φυλῆς.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αναγνωρίσετε πλήρως τις δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου με έντονη γραφή.

ὅτι καὶ τῶν νῦν ὑφ' ἡμῶν ἀποθανόντων οὐ μόνον ὑμεῖς ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἔστιν οὓς πολλὰ κατεδακρύσαμεν	Δ. Π. ΕΙΔΙΚΗ: ὅτι καὶ τῶν νῦν ὑφ' ἡμῶν ἀποθανόντων οὐ μόνον ὑμεῖς ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἔστιν οὓς πολλὰ κατεδακρύσαμεν. <i>Ὡς αντικ. ρ. ἐπίστασθε τῆς Κ.Π. εἰσάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο ὅτι (αντικ. κρίση). Εκφέρεται με οριστική (πραγματικό).</i>
ὅπου ἕκαστοι τεταγμένοι ἦσαν,	Δ. Π. ΑΝΑΦΟΡΙΚΗ – ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΗ: ὅπου ἕκαστοι τεταγμένοι ἦσαν, <i>Ὡς επιρρ. προσδ. τόπου. Εκφέρεται με οριστική. Δηλώνει πραγματικό.</i>
ὅσοι δὲ ἐπίστευον μηδὲν ἡδίκηκέναι	Δ. Π. ΑΝΑΦΟΡΙΚΗ: ὅσοι δὲ ἐπίστευον μηδὲν ἡδίκηκέναι, <i>Εκφέρεται με οριστική. Δηλώνει πραγματικό.</i>
ὡς οὐδὲν δέοιντο τούτων τῶν κακῶν	Δ. Π. ΕΙΔΙΚΗ: ὡς οὐδὲν δέοιντο τούτων τῶν κακῶν, <i>Ὡς αντικ. ἀνελογίζοντο καὶ ἐμμεσο αντικ. ἐδίδασκον. Εἰσάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο ὡς (υποκ. κρίση). Εκφέρεται με ευκτική πлагίου λόγου γιατί εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (ἀνελογίζοντο - ἐδίδασκον).</i>

2. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους ὁρους του κειμένου.

τὸν πόλεμον: ἄμεσο αντικ. ρ., παρέχουσιν

αἰσχιστόν - χαλεπώτατον - ἀνοσιώτατον - ἔχθιστον: επιθ. προσδ. στο πόλεμον

ὑμεῖς - ἡμεῖς: υποκ. ρ κατεδακρύσαμεν

εἰς τὸ ἄστυ: εμπρθ. προσδ. Κίνησης

Τῇ δ' ὑστεραία: δοτ. χρόνου

ταπεινοὶ καὶ ἔρημοι: επιρρηματικά κατηγορούμενα του τρόπου

ἐν τῷ συνεδρίῳ: εμπρθ. προσδ. τόπου

ἐντόνως: επιρρ. προσδ. τρόπου

καθυφίεσθαι: τελικό απρμφ., ως υποκ. ρ. οὐ χρεὶ

οὐκ χρῆναι: ειδικό απρμφ., ως αντικ. ρ. ἔφασαν

πείθεσθαι: τελικό απρμφ., ως υποκ. απρμφ. οὐκ χρῆναι

τὴν πόλιν: αντικ. του ἀπολλύναι

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

3. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους των παρακάτω ουσιαστικών / αντωνυμιών / επιθέτων τουκειμένου:

θεοῖς (αιτιατική ενικού):

οἱ ἄρχοντες (γενική ενικού):

τὸ ἄστυ (αιτιατική πληθυντικού):

ταπεινοὶ (αιτιατική ενικού θηλυκού γένους):

τὴν πόλιν (αιτιατική πληθυντικού):

φυλῆς (γενική πληθυντικού):

4. Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων:
παρέχουσι(ν),

ἀσκηση 4:

Χ.Α.

ἐνεστώτας: παρέχουσι(ν)

παρατατικός: παρέϊχον

μέλλοντας: παρέξουσι, παρασχέσουσι

αόριστος: παρέσχον

παρακείμενος: παρέσχικασι

υπερβυντέλιος: παρέσχικεσαν

Κριτήριο 9

ἀσκηση 3:

θεοῖς: Θεόν

οἱ ἄρχοντες: τοῦ ἄρχοντος

τὸ ἄστυ: τὰ ἄστυα, ἄστυ

ταπεινοί: ταπεινῶν

τὴν πόλιν: τὰς πόλεις

φυλῆς: φυλῶν

5. **ἐπίστευον, διεφέροντο**: να κλιθεῖ η οριστική **Ενεστώτα**

ἀσκηση 5:

Οριστική Ενεστώτα

πιστεύω

διαφέρωμαι

πιστεύεις

διαφέρει, διαφέρει

πιστεύει

διαφέρεται

πιστεύομεν

διαφερόμεθα

πιστεύετε

διαφέρεσθε

πιστεύουσι

διαφέρονται

